

SEPPÄLÄ, AMANDA: Lapsena ja nuorena syövän sairastaneiden
pitkäaikaisselviytyjien terveystalveluiden käyttö

Syventävien opintojen kirjallinen työ, 17 s., 8 liites.

Lastentautioppi

Helmikuu 2017

Tutkimuksen tausta ja tarkoitus

Syöpähoitojen kehittymisen myötä suurin osa lapsena ja nuorena syöpään sairastunut paranee ja saavuttaa aikuisiän. Eliniän pidentyessä nämä pitkäaikaisselviytyjät yhä useammin kärsivät syöpähoitojen myöhäisvaikutuksista. Tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia lapsena tai nuorena syövän sairastaneiden pitkäaikaisselviytyjien terveystalveluiden käyttöä, ja tuloksia on tarkoitus hyödyntää uuden myöhäisvaikutuspoliklinikan toimintaa suunniteltaessa.

Aineisto ja menetelmät

Aineiston muodostivat 148 pitkäaikaisselviytyjää, jotka olivat siirtyneet pois Tyksin lasten hematologian yksikön seurannasta ja jotka olivat hengissä vähintään viisi vuotta syövän toteamisen jälkeen. Tiedot kerättiin kyselylomakkeilla, jonka 79 selviytyjää palautti täytettynä. Terveystalvelujen käyttöä seurannan päättymisen jälkeen sekä viimeisen 12 kuukauden aikana tutkittiin taustamuuttujittain, joita olivat ikä, sukupuoli, sairastumisikä ja sairastettu syöpätyyppi.

Keskeiset tulokset

Kerran tai kaksi kertaa viimeisen 12 kuukauden aikana lääkäriissä oli käynyt 60 %, sairaanhoitajan vastaanotolla 46 % ja erityistyöntekijän vastaanotolla 20 %. Seurannan päättymisen jälkeen naiset olivat käyneet perusterveydenhuollon lääkäriillä useammin kuin miehet ($p = 0,009$), ja he myös raportoivat kärsivänsä terveystalveluista hieman useammin ($p = 0,05$). Keskimäärin vanhemmat pitkäaikaisselviytyjät olivat käyneet työterveyshoitajalla ($p = 0,008$) ja fysioterapiassa ($p = 0,04$) sekä saaneet leikkaushoitoa ($p = 0,004$) useammin kuin nuoremmat. Selviytyjistä 82 % oli erittäin tai jokseenkin tyytyväinen tarjottuihin terveystalveluihin, mutta iän noustessa tyytymättömyys kasvoi ($p = 0,04$).

Johtopäätökset

Tämä tutkimus tarjoaa tietoa Tyksissä hoidettujen pitkäaikaisselviytyjien terveystalvelujen käytöstä. Se osoittaa, että suurin osa on kärsinyt terveystalveluista syövän sairastamisen jälkeen ja että iän karttuessa käynnit eri terveydenhuollon toimijoilla lisääntyivät sairastetusta syöpätyypistä riippumatta. Myöhäisvaikutusten lisääntyessä nämä potilaat tulevat todennäköisesti tarvitsemaan terveystalveluja enenevässä määrin, joten uusi myöhäisvaikutuspoliklinikka tulee tarpeeseen.

Asiasanat: pitkäaikaisselviytyjä, myöhäisvaikutus, syöpä